

ЗАКОН

О МЕМОРИЈАЛНОМ ЦЕНТРУ „СТАРО САЈМИШТЕ”

Предмет закона

Члан 1.

Овим законом оснива се Меморијални центар „Старо сајмиште” и уређују његова организација и рад.

Циљ

Члан 2.

Меморијални центар „Старо сајмиште” оснива се као установа културе – са седиштем у Београду, у интересу обезбеђивања организационих, кадровских и материјалних претпоставки за обављање послова у области музеолошке, и с њом повезане образовно-васпитне и научно истраживачке делатности, с циљем неговања сећања на жртве нацистичког концентрационог логора Јеврејског пролазног логора Београд – Топовске шупе и на некадашњем Београдском сајмишту, Јеврејског логора Земун и Прихватног логора Земун.

Значење појмова

Члан 3.

Поједини, односно кључни појмови, у смислу овог закона, имају следеће значење:

1) Геноцид је било које од дела учињених у намери потпуног или делимичног уништења једне националне, етничке, расне или верске групе, као што су: убиство чланова групе, наносење тешких телесних или менталних повреда интегритета члановима групе, намерно подвргавање групе животним условима који треба да доведу до њеног потпуног или делимичног уништења, наметање мера уперених на спречавање рађања у оквиру групе и принудно премештање деце из једне групе у другу које је кажњиво као извршење геноцида, планирање извршења геноцида, непосредно и јавно подстицање на вршење геноцида, покушај геноцида и саучесништво у геноциду.

2) Геноцид над српским народом је вршење кажњивих дела из тачке 1) овог става, које су извршили Независна Држава Хрватска, нацистичка Немачка и њени савезници и помагачи за време Другог светског рата у периоду од 1941. до 1945. године на простору окупираних Краљевине Југославије;

3) Холокауст (Шоа) представља покушај уништења европских Јевреја који је, чињењем кажњивих дела из тачке 1) овог става, извршила нацистичка Немачка са својим савезницима и помагачима за време Другог светског рата а који је требало да се оконча потпуним уништењем јеврејског народа и културе;

4) Самударипен је геноцид над ромским народом који је, чињењем кажњивих дела из тачке 1) овог става, извршила нацистичка Немачка са својим савезницима и помагачима за време Другог светског рата;

5) Ратни злочини је повреда ратног и хуманитарног права.

Сви појмови употребљени у овом закону изражени у граматичком мушком роду подразумевају природни мушки и женски род лица на које се односе.

Примена и однос прописа

Члан 4.

На организацију и рад Меморијалног центра „Старо сајмиште”, у питањима која нису посебно уређена овим законом, непосредно се примењују прописи којима се уређују јавне службе, прописи о култури и прописи о културним добрима, а сходно и други прописи којима су уређене делатности од општег интереса и којима је уређена јавна својина.

На обављање послова из делатности Меморијалног центра „Старо сајмиште” непосредно се примењују потврђени међународни уговори и општеприхваћена правила међународног права.

Питања која чине садржину оснивачког акта установе културе, односно Меморијалног центра „Старо сајмиште” уређују се уредбом Владе.

Делатност

Члан 5.

Меморијални центар „Старо сајмиште” обавља послове прикупљања, сређивања, чувања, излагања, одржавања и коришћења, стручне обраде, истраживања и презентовања музејских, архивских и филмских докумената и предмета, стара се о њиховом коришћењу за музејске, образовно-васпитне, научноистраживачке и издавачке послове, као и за манифестације и акције неговања сећања на жртве „Јеврејског логора Земун” и „Прихватног логора Земун”, као и „Јеврејског пролазног логора Београд – Топовске шупе”.

Меморијални центар „Старо сајмиште” обавља и послове у вези са реконструкцијом, адаптацијом и уређењем постојећих аутентичних објеката у простору Меморијалног центра, и евентуалном доградњом нових, као и послове уређења и редовног текућег одржавања непокретног културног добра у складу са утврђеним мерама заштите културних добара.

Органи

Члан 6.

Меморијални центар „Старо сајмиште” има органе утврђене законом којим се уређује култура, који се оснивају, обављају послове, именују и разрешавају сагласно том закону, ако овим законом није другачије уређено.

Директор Меморијалног центра „Старо сајмиште” именује се на пет година, уз прибављање мишљења програмских савета на програм рада и визију развоја Меморијалног центра „Старо сајмиште”.

Управни одбор Меморијалног центра „Старо сајмиште” има седам чланова, које именује и разрешава Влада, и то:

- 1) два члана – на предлог Савеза јеврејских општина Србије;
- 2) једног члана – на предлог Националног савета ромске националне мањине;
- 3) два члана – на предлог органа државне управе надлежног за послове културе;
- 4) два члана, из реда запослених у тој установи – на предлог директора.

Управни одбор, поред послова утврђених законом, одобрава, односно даје сагласност за коришћење, публиковање, и позајмљивање другим

установама или сродним организацијама, грађе и културних добара којима располаже.

Надзорни одбор Меморијалног центра „Старо сајмиште” има пет чланова које именује и разрешава Влада, и то:

- 1) једног члана – на предлог Савеза јеврејских општина Србије;
- 2) једног члана – на предлог Националног савета ромске националне мањине;
- 3) два члана – на предлог органа државне управе надлежног за послове културе;
- 4) једног члана, из редова запослених у тој установи – на предлог директора.

Надзорни одбор:

- 1) врши надзор над пословањем, разматра годишњи извештај и годишњи финансијски извештај;
- 2) прати рад и указује Влади на евентуалне пропусте Управног одбора и директора;
- 3) подноси извештај, у складу са законом.

Председнику и члановима Управног и Надзорног одбора може припадати накнада за рад сходно одредбама чл. 42. и 46. Закона о култури, актом оснивача ће се утврдити предметни услови и мерила за све установе културе.

Унутрашња организација

Члан 7.

У саставу Меморијалног центра образују се сектори који су надлежни за рад музеја, архиве и библиотеке у њиховом саставу.

У секторима се образују, у складу са прописима којима се уређује заштита културних добара, јединствени Музеј „Јеврејског пролазног логора Београд – Топовске шупе” и „Јеврејски логор Земун”, односно Музеј „Прихватни логор Земун”.

Сектором руководи помоћник директора. Приликом запошљавања на радно место помоћника директора, кандидати су дужни да прикажу визију и програм рада за послове који су утврђени као делокруг рада сектора, а у вези са којима се прибављају мишљења надлежних програмских савета музеја.

У саставу Меморијалног центра „Старо сајмиште” формирају се посебне унутрашње јединице за конзервацију и одржавање непокретног културног добра Меморијалног центра, организациона јединица за међународну сарадњу, организациона јединица за образовно-васпитне послове, организациона јединица за истраживачке послове, библиотека и архива као и организациона јединица за обављање других општих послова.

Програмски савети

Члан 8.

У Меморијалном центру „Старо сајмиште” формирају се програмски савети, и то:

- 1) Програмски савет за Јединствени Музеј „Јеврејског пролазног логора Београд – Топовске шупе” и „Јеврејски логор Земун”;

2) Програмски савет за Музеј „Прихватни логор Земун”.

У састав програмских савета из става 1. овог члана бирају се лица од високог стручног интегритета и ауторитета.

Програмски савет за Јединствени Музеј „Јеврејског пролазног логора Београд – Топовске шупе” и „Јеврејски логор Земун”; има пет чланова, које именује и разрешава директор Меморијалног центра „Старо сајмиште”, и то:

- 1) три члана – на предлог Савеза јеврејских општина Србије;
- 2) једног члана – на предлог Националног савета ромске националне мањине;
- 3) једног члана – на предлог органа државне управе надлежног за област културе.

Програмски савет за Музеј „Прихватног логора Земун” има пет чланова, које именује и разрешава директор Меморијалног центра „Старо сајмиште”, и то:

- 1) три члана – на предлог органа државне управе надлежног за област културе;
- 2) једног члана – на предлог Националног савета ромске националне мањине;
- 3) једног члана – на предлог Савеза јеврејских општина Србије.

Програмски савети из става 1. овог члана разматрају питања из програмске делатности установе, а везано за рад музејске јединице за који се образују.

Програмски савети: дају мишљење о концепту коришћења пословног простора; дају препоруке за коришћење и публиковање експоната и докумената из свог фонда другим институцијама; дају претходно мишљење на статут и општа акта, односно на програмска и планска акта и на завршни рачун, као и предлоге за измену или допуну тих аката; врше и друге послове утврђене статутом Меморијалног центра „Старо сајмиште”.

Програмски савети доносе пословник о раду, којим уређују начин рада и одлучивања у Програмском савету.

Савет Меморијалног центра „Старо сајмиште”

Члан 9.

Управни одбор образује, у складу са статутом установе, Међународни савет Меморијалног центра „Старо сајмиште” као научно, образовно-васпитно и саветодавно тело.

У савет из става 1. овог члана, сагласно статуту установе, могу се именовати и представници правних лица регистрованих у иностранству или физичка лица – странци, који су истакнути стручњаци са дугогодишњим искуством и објављеним научним, стручним и уметничким радовима у областима из делатности Меморијалног центра „Старо сајмиште”.

Међународна сарадња

Члан 10.

Меморијални центар „Старо сајмиште”, у оквиру утврђене делатности, остварује међународну сарадњу са сродним установама, а своје научно-истраживачке резултате интегрише у опште знање о геноциду, Холокаусту, Самударипену и ратним злочинима.

Музеји у саставу Меморијалног центра „Старо сајмиште” могу да остварују непосредну међународну сарадњу са истим или сличним установама и организацијама које обављају исте или сродне делатности, сагласно програму рада те установе.

У остваривању међународне сарадње носиоци послова Меморијалног центра „Старо сајмиште” дужни су да се руководе убеђењем да сарадња заснована на уважавању и разумевању међу народима и религијама представља неопходан услов за мир и напредак човечанства, с чврстом вером да је достојанство сваког човека неприкосновена вредност.

Ствари и средства за оснивање и рад

Члан 11.

Непокретне и покретне ствари и финансијска средства за оснивање и рад Меморијалног центра „Старо сајмиште” обезбеђују се из буџета Републике Србије.

Меморијални центар „Старо сајмиште” може да стиче ствари и средства за остваривање своје делатности и из поклона, легата, донација, сопствене делатности и из других извора, у складу са законом.

Средства за финансирање културних делатности Меморијалног центра „Старо сајмиште” могу се обезбеђивати оснивањем и деловањем задужбина и фондација, у складу са законом.

Утврђује се јавни интерес за експропријацију непокретности у циљу обављања делатности Меморијалног центра „Старо сајмиште”, а за потребе и у корист Републике Србије, у складу са планским актом донетим сагласно овом закону.

Влада ће за корисника јавне својине стечене експропријацијом, извршеном сагласно овом закону, одредити Меморијални центар „Старо сајмиште”.

Меморијални центар „Старо сајмиште”, односно непокретности које користи је непокретно културно добро које ужива посебну заштиту сагласно закону којим се уређују културна добра. Музејски експонати, уметничко-историјска дела, архивска и филмска грађа и библиотечки фонд које чува и користи Меморијални центар „Старо сајмиште” јесу покретна културна добра која уживају посебну заштиту сагласно закону којим се уређује заштита културних добара.

Непокретне и покретне ствари које користи Меморијални центар „Старо сајмиште” добра су од општег интереса, сагласно закону којим се уређује јавна својина.

Простор

Члан 12.

Меморијални центар „Старо сајмиште” обухвата одговарајући простор на територији Града Београда (Градске општине Нови Београд) на левој обали Саве, односно подручје некадашње Бежанијске баре тј. Београдског сајма, укључујући културно добро „Старо сајмиште” и његове заштићене околине, као и одговарајући простор Јеврејског пролазног логора Београд – „Топовске шупе” – на катастарским парцелама одређеним одговарајућим планским актом, односно актом којим је одређено непокретно културно добро.

Запослени

Члан 13.

На права, обавезе и одговорности запослених у установама примењују се општи прописи о запошљавању у јавним службама.

У радни однос за директора и помоћника директора Меморијалног центра „Старо сајмиште” може да се прими лице под условима утврђеним прописима којима се уређује област рада и положај запослених у јавним службама, односно утврђује попис радних места, њихови општи/типични описи и захтеви за њихово обављање у јавним службама у области културе и условима утврђеним прописима о култури и статутом установе.

Прикупљање података

Члан 14.

Меморијални центар „Старо сајмиште” податке, које у складу са овим законом обрађује и чува, прикупља од грађана, органа и организација.

Државни и други органи, предузећа, установе и друге организације дужни су да Меморијалном центру „Старо сајмиште” достављају податке и грађу од значаја за делатност тог центра којима располажу, а које у складу са овим законом прикупља и обрађује тај центар.

Надлежни органи државне управе предузимају мере на обезбеђивању података и друге грађе за Меморијални центар „Старо сајмиште” којима располажу органи и организације ван територије Републике Србије.

Подаци и грађа из ст. 1-3. овог члана, који се прибављају у сврху обављања делатности Меморијалног центра „Старо сајмиште”, а који садрже податке о личности, чувају се у складу са законом којим се уређује заштита података о личности – уз обавезу поштовања правила о сразмерности обраде у односу на циљеве и сврху обраде података.

Надзор

Члан 15.

Надзор над спровођењем овог закона врши орган државне управе надлежан за област културе.

Почетак рада

Члан 16.

Даном ступања на снагу овог закона, односно од дана примене почиње са радом Меморијални центар „Старо сајмиште”.

Именовање вршилаца дужности

Члан 17.

Влада именује вршиоце дужности директора, као и председника и чланова Управног и Надзорног одбора Меморијалног центра „Старо сајмиште” у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Доношење аката

Члан 18.

Управни одбор из члана 17. овог закона донеће статут Меморијалног центра „Старо сајмиште” – у року од 60 дана од дана његовог именовања.

Директор из члана 17. овог закона донеће акт о организацији и систематизацији послова у Меморијалном центру „Старо сајмиште” – у року од 30 дана од дана доношења статута из става 1. овог члана.

Именовање директора

Члан 19.

Поступак за именовање директора Меморијалног центра „Старо сајмиште” спроводи се у складу са законом којим се уређује област културе, а управни одбор из члана 17. овог закона дужан је да тај поступак покрене у року од 30 дана од дана његовог именовања.

Ступање на снагу и примена

Члан 20.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, а примењује се од 1. јануара 2021. године, осим одредаба чл. 16–19, које се примењују од дана ступања на снагу овог закона.